

چکیده

مقدمه: فرایند داوری همتا نقش مهمی در تضمین کیفیت علمی مقالات و مجلات حوزه پزشکی ایفا می کند. از طرفی داوری در مجلات علمی پزشکی اساساً یک مسئولیت برای کمک به جامعه علمی در جهت بهبود کیفیت حوزه سلامت است. یکی از انواع فرایندهای داوری همتا، داوری باز است که به تازگی در مجامع علمی مورد پذیرش قرار گرفته است. یکی از ارکان اساسی فرایند داوری همتا، اعضای هیأت علمی دانشگاه ها هستند. بررسی دیدگاه اعضای هیأت علمی دانشگاه ها در مورد فرایند داوری باز می تواند موجب بهبود فرایند داوری همتا در مجلات گردد.

روش: این پژوهش توصیفی با روش پیمایشی صورت گرفت. جامعه پژوهش ۲۴۶ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی البرز بودند. روش نمونه گیری تصادفی بود و با استفاده از فرمول کوکران، نمونه پژوهش، ۱۵۰ نفر محاسبه شد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه خود اظهاری بود که بر اساس بررسی متون طراحی شد. روایی پرسشنامه توسط متخصصان مطلوب گزارش شد و آلفای کرونباخ محاسبه شده برای پایایی پرسشنامه برابر ۰/۸۵۲ بود. پس از جمع آوری داده ها، اطلاعات به وسیله نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ و با استفاده از آمار توصیفی و آزمون های t یک نمونه مستقل و t زوجی و آزمون ناپارامتریک کروسکال والیس تحلیل شدند.

یافته ها: نتایج نشان داد دیدگاه شرکت کنندگان در خصوص «فرایند و رویکردهای داوری سنتی» با میانگین ۳/۳۷، «رویکردها و فرایندهای داوری باز مجلات» با میانگین ۳/۴۸ و «مزایای داوری باز مجلات» با میانگین ۳/۷۰ نسبتاً مطلوب بود. شرکت کنندگان به ترتیب سبک های «گزارش باز»، «داوری داده» و «مقاله بعد از داوری و انتشار کامل جهت اظهار نظر و نقد توسط همتایان/عموم در سایت مجله در دسترس قرار می گیرد» را بیشتر ترجیح می دادند همچنین دیدگاه شرکت کنندگان در خصوص «معایب و چالش های داوری باز مجلات» نشان دهنده موافقت شرکت کنندگان با اغلب مولفه های ارائه شده به عنوان معایب و چالش های داوری باز مجلات بود. بین میانگین نمره دیدگاه اعضای هیئت علمی نسبت به فرایند داوری باز مجلات در دو گروه زنان و مردان اختلاف معنی دار آماری وجود نداشت ($P\text{-value} > 0/05$). بین میانگین نمره دیدگاه اعضای هیئت علمی نسبت به فرایند داوری سنتی و داوری باز مجلات اختلاف معنی دار آماری وجود داشت ($P\text{-value} > 0/05$). از طرفی بین میانگین نمره دیدگاه اعضای هیئت علمی نسبت به فرایند داوری باز مجلات برحسب گروه های سنی مختلف، سابقه کار و مرتبه علمی اختلاف معنی دار آماری وجود داشت ($P\text{-value} < 0/05$).

نتیجه گیری: با توجه به نتایج به دست آمده مشخص شد که فرایند داوری باز در میان اعضای هیأت علمی مورد پذیرش است. از این رو مطالعات آینده باید بیشتر در این خصوص انجام شود تا علاوه بر پیدا شدن اختلاف نظرها، نظارت کاملی بر نگرش ها و دیدگاه ها اتفاق بیفتد. توجه هر چه بیشتر به این نکات سبب بهبود کیفیت مقالات و پژوهش هایی می شود که در مجلات علمی منتشر می شود.

کلید واژه ها: داوری همتا، داوری باز، داوری سنتی، مجلات علمی